

Стан Редакције и Админ.:
Космајска ул. бр. 22.

Огласи се дају у Админ.
Цена утврђена.

Неплаћена се писма не при-
мају. — Рукописи се не
враћају.

Псека, рукописе, новац и
сво остало што се односи
на лист, слати власништву
листа.

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

Излази сваки дан у 6 ч. пре подне.

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

Адреса за телеграме:
„СТРАЖА“ — БЕОГРАД

Претплата за Србију
на пошти:
на годину . . . Дин. 12.—
шест месеци . . . 5.—
три месеца . . . 3.—
један месец . . . 1.—

претплата за иностранство
на пошти:
на годину . . . дин. 30.—
шест месеци . . . 15.—
три месеца . . . 7.50

БЕЧ и МИР

БУКУРЕШТ, 26 марта

Вест о миру, који би Аустрија закључила са Русијом и Србијом, независно од Немачке добија све озбиљнији карактер. У овдашњим дипломатским круговима, влада уверење, да би Аустрија у том случају изишла из војне знатно мање оштећена, јер не би морала да уступи Италији Трст, и Тријент, а тиме би остала и даље у господарењем положају у Јадранском Мору.

Према вестима из Беча, цар је о овоме питању конферирао са угледним политичарима из целе земље.

ЈУРИШ НА — НАРОДНУ КЕСУ

Седам милиона динара

VII.

Признање криваца

Војном иследнику за сву опанчарску мафију лако је да доведе решење о стављању у затвор свију криваца и њих свих помагача.

На саслушањима пред скупштинским анкетним одбором сви огасни лопови дали су слободно своја признања кад су им показали њихове цанове са диферованим спандимс.

У тим признањима изнели су: да су ти оганци које су сви лиферовали рђави и да не одговарају квалитету (стр. 63. Анк. Скуп. изв.); „да не одговарају ни погледима, из у овога закљученост са мени-старством Вејерма“ (стр. 66. Анк. Скуп. изв.).

Иследник (ма био он најсавеснији и био под ма каквим утицајима газда Авте Ла заревића) лако је да се свде нађе и да не страхује да ће учинити нешто што би га бунила његова савест: он овде неће погрешити и упутити суду каквог неврица, човека потпуно невиног, место ових који су по тежини своје кривине то заслужили.

Друго. Његова радња ско двовишња решења о стављању у притвор свих тешких лопова и гликсваца неће бити

тешка. Он треба само мало пажљивије да прочита цео анкетни извештај, цео овај досије, који се налази у њиховим рукама па да се увери како ствар стоји.

Може ли се сумњати у кривцу свих великих криваца кад они сами признају на својим саслушањима да су лиферовали рђаве опанке; и, и да сви не одговарају мустри, ни уједно са менистарством војним.

Кривца је јасна. Јасна је и по другоме — што се по свима главних криваца посегла из Србије помагана полицијским властима, које су им давале гасше.

Иследник све тоговиде ако хоће да одговори дужности савесног иследника неће се после свега овог ни мало колебати. Он ће звати којим путем треба да иде — и тим ће путем ићи.

Лорд Џорџ, говорећи на једном јавном збору у Глазгву, рекао је између осталог и ово: „савест судија је најважнији од савести обичних грађана. Савестан судија је драгоценост. Он ради своје послове, све је име онако уписује како ради“

Иследник је што и судија. Он суди да ли има кривце до оптуженог да би могло да се донесе решење о стављању

у притвор.

Ч. вени енглески историк, и ециста Меколи, пишући студију о Хаври Џирџу, чувеноме енглеском судији, рекао је на једном месту: „Увек је умео да нађе кривца и да га преда правди. То је оно што је чинило праву величину његову као судије“.

Геза Попсоњи, негдашњи министар правде у кабинету Александра Векерлеа, рекао је у једном своме говору у пештавском парламенту, кад се дебатовало о изменама у закону о судијама:

„Ја ценим само савесне судије. Докле год њих буде, биће правде у Мађарској“.

Ма ове примере нисмо извели да би засејили и забили иследника; да би му показали како се на страни мисли о савесним судијама, него да само покажемо негсвуджност пред ове коју врши, на основу признања криваца приложених уз анкетни извештај.

Иследник треба да убрза са својим радом. Јер, ако се буде сазнало да ће кривци ићи у затвор и то сазнају и кривци, сви ће или побегнути, или узимати лекарска уверења да су „болесни“ да до дана, кад треба да им се суди, бити болесни код својих кућа, а дотле дебелом кесом ударати го лицу бегуњу правде, истерати јој очи и отети јој сње симболичне терзаје из руку.

После онаких доказа, као што су признања скривљених, ако би иследник био попуслив и не би их ставио у притвор, или им у опште, и-

шао на руку, створио би уверење да је подмићен. То веровање ширило би се и даље и било штетно за његову репутацију и ономогућило би му да и у другоме случају врши овако високу дужност иследника.

Лицу које ће вршити ислеђење по овој ствари не може бити све једно како ће о њему мислити. То не може па баш да је потпуно постао несетљив и циник. Јер, свет ће умети да му и у другој форми каже оно што он сад хоће да заборави и да преко тога пређе.

Писац свих врста, који зна целу ствар и уме и са правничког гледишта да је оцењује не би му било мило кад би био иследник па се посумњало да ли ствар око ислеђивања води савесно и строго.

У Брислу и сад показују гроб судије Шарла Дира, који се убио што се на једном месту рекло потпуно интимно и без икакве злочне намере, као да изгледа да Шарл не води савесно истрагу, него није према кривцима довољно строг. Шарл је сасвим случајно сазнао за ово и то га је толико дирнуло да се убио.

У Марсељу је био сличан случај. Судија је извршио самоубиство што је у једним новинама изашла белешка као да се руководи са оптуженим после првога саслушања.

У интересу је, дакле, самога иследника не само да се своме послу савесно преда, да га савесно врши, него и да ствар

убрза да не би кривци који су своју кривицу признали, избегли судску правду и иследника и судије довели до смешне и безначајне улоге.

Кроз шибу

— Наше поште —

Као и свима ревизорима, у унутрашњости шиљемо наш лист и ревизору у Прилипу. Међутим, посведневно добијамо од њега карте, како он лист или не добије, или добије по два броја уједно, те тиме себи ништа не користи а нас штети. Неколико пута смо се жалили. Па ипак све је остајало по старом. Наш ревизор је и даље примао неуредно новине и ми смо свакодневно штећена са по 1 динар дневно. И знате ли све због чега то? Сумњам да би икада могли да помислите. Једино због тога, што наши поштари не познају довољно своју отаџбину, и што у својој поштанској глави наикако не могу да представе полскај нових крајева.

Да се не би мислило да напамет говоримо, пуштамо да говори сам управник прилипске поште.

Одговарајући на акт г. начелника поштан. телег. одељења, г. управник поште вели, свако задоцњење испоручивања поштанских пакета, долази услед тога што поштански чиновници не познају географски положај Прилипа, и што све пакете за Прилип, бацају у сасвим другу кесу:

услед чега пакети упућени за Прилип, обићу целу нову Србију и тек после два три дана случајно залутају у место опеределења! —

Једна лекција

— Загонетно држање краља Константина —

„Ле Матен“ под горњим на словом доноси ово: Загонетка у држању краља Константина без сумње објашњава се нарочитом чињеницом која није престала за ових седам месеци да утиче на одлуке источне Европе: тамо су веровали тамо још и сад верују у надмоћност Немачке; не рачунају још на успех савезника, а нарочито не Русије. Нас Французе и Енглезе, свесне у нашу непоколебљиву вољу и у наше резерве, неоспорно јаче од непријатељских, ово стање духова може да зачуди. Али оно постоји и, што се тиче исхода рата, ваља констативати дубоко размисолажење између мишљења западне Европе и мишљења дворова на Оријенту. Последњи још верују у сјај немачке и аустријске монархије. Они не могу да замисле да Русија има захтевне особине. Необично велика пропаганда, добро избрани дипломатски представници, а за њим монархиско осећање допринели су да балкански дворови остану у тим идејама. Сасвим природно фамилијарне везе учиниле су да се оне и учврсте.

Услед тога балканске владе задржавају народни импулс, устежу се, парализују једна другу и не усуђују се да осигурају себи добит стављајући се одлучно на страну Тројног Споразума.

На ово стање духова ми не можемо утицати подстрекавањем. У осталом Тројном Споразуму не би ни доликовало да тржи штогод у Букурешту, Софији или Атини. И ово нас доводи на дипломатију топа. Продирање кроз Дарданелле, предузимање руске офанзиве у Буковини, наши су најбољи, готово једини дипломатски адути на Балкану. И тамо као и на дру-

гим местима човек је склон да притекне у помоћ победи. Енглези лепо у иронији кажу: Ништа не доноси користи као успех.

Грчки зајам

Рим, 26. марта
Италијанска Агенција има вест из Париза, да је француска влада на својој седници решила да се одбаје тражење грчке владе за зајам од 200 милијона франака.

У овдашњим дипломатским круговима ово одбијање тумачи се као незадовољство француских званичних кругова према Грчкој.

Наше поште

— Наша несрећа —

Недавно је г. Цицварић у Балкану написао уводни чланак под насловом: Г. Пашић и његова срећа. И нами је необично жао, што писајући о нашим поштама не можемо да ставимо наслов: Наше поште — наша срећа, већ хтели не хтели морамо да напишемо: Наше поште — наша несрећа. Оно, наше поште никада нису ваљале, али данас оне су дозлогрдиле. Наше поште налазе се у истом стању у коме су биле још пре четрдесет и више година. Истине, поштари се туже како до њих није кривица, већ да је крива сама држава, која не уводи никакве реформе у поштанско-телеграфској струци Међугим, то није тачно. Држава је учинила много, и сувише према ономе, шта поштари и телеграфисте заслужују. Држава је слала на страну питомце, доводила је стручњаке. Па опет ништа. Силан новац дат на стипендије и на плате господи инструктора, бачен је у мутну Марицу. Најзад је дошао за начелника човек од струке. Дошао је г. Сава Д. Мијалковић. Свима нам је лакнуло, и мислили смо, ако сад поште не процветају, никада неће. И догурали смо у тој срећи догле, да г. начелник држи да је пошта њего-

ва прђија да му је жароз добивен уз жету. Са пажљиво зачешљаном косом, беспрекорно исцеленим панталонама и брковима, он је сву своју начелничку пажњу управио на то, да се допадне женском особљу. И од тала, од долашка „човека од струке“ наше поште — наша несрећа, по стала је чума за нас, који смо имали ма каква посла са њоме. На све наше реферате, на све наше тужбе и жалбе, г. начелник је тражио изјашњена од подчињених му органа и — на томе се је све свршавало. Молбе, жалбе, тужбе — и одговори на њих одлазили би у архиву, где би их попоо дебео слој поштанске прашине.

Какве су поште према нама — грађанима, такве су исте и према војницима. Колико је домова растурено, колико огњишта угашено, колико живота уништено, све због поштанске нехатности. У једном ранијем броју довели смо списак писама и карата нађених у старим новинама, које смо добили из унутрашњости.

Јуче смо добили са поште још један пакет, и са њиме још једно изненађење: У пакету смо нашли једну депешу команданта лимске бригаде, којом командант тражи да се некакав коморџија одмах стражарно упути у команду. Иако је депеша била поверљива, иако је носила број, иако је, најзад, подвучена са три црвене „штрикле“ ипак је она успела да ускочи у један наш стари пакет. А коморџија? Он је сигурно, са ове наше чувене поштанске неуредности изишао пред војни суд што није депешу вратио.

И онда зар нисмо у праву кад кажемо: наше поште, — наша несрећа.

Г. Чолак Антић

— Важна конференција са др Радославовом —

СОФИЈА, 26 марта.
Др. Бошко Чолак Антић, српски посланик на софијском двору посетио је др. Радославова и са њиме је дрго конференција поводом ноте коју је

бугарска влада дала о ствари струмичког догђаја!

Одмах после посете др. Чолак Антића, др. Радославова је посетио и грчки посланик г. Наум.

Овим дипломатским посетама придаје се велики политички карактер.

Озбиљна опомена

Још у октобру месецу, председник београдске општине, тражио је актом од ондашњег министра народне привреде Велизара Јакковића, да се дозволи београдској општини да превуче дрва из шуме Липовице у Београд за београдску сиротињу.

Министар привреде у место да уступи општини ова дрва за београдску сиротињу он је одговорио да општина положи 90 хиљада динара за дрва па тек онда да их превуче.

Председник београдске општине, наизашавши на овакав одговор, умолио је министра привреде да му уступи та дрва на почек али г. министар није имао времена на да одговори, јер је тада био заузет пречим послом: поручио је аутомобиле из Италије да би се возача његова честита породица, да би уживали док се сиротиња мрзнула на оној зами. Ондашњи г. министар је београдско чело и изабрани београђани, па није имао на мало хуманих обзира према београдској ратној сиротињи! После тога општине је од београдских трговаца набавила дрва наравно на почек, дакле приватна лица дала су општини дрва на почек — на вересију, — а држава у лицу ондашњег министра није на тај услов хтела ни да одговори!

Оставимо то сад на страну Али, сад је понова председник београдске општине умолио министра привреде да у јануару месецу да дозволи да се та дрва превуку у Београд и да се у шуми околине Топчидера могу сећи дрва те да би сељани могли дотеривати у варош на продају.

До данас још није ништа урађено по овој молби пред-

седника београдске општине, који ради на корист београдске сиротиње!

Како на београдским дрварама никде ниједног дрвцета нема то у опште не само да ће настати у најкраћем времену највећа несрећа: него неће имати на једног дрвцета за пециво и за кување!

Стога је неминовно потребно, да надлежни министар и заје одмах на сусрет тражењу београдске општине и да се та најужнија потреба задовољи.

Ми чинимо ову опомену још за времена и то из чисто хуманих обзира надајући се да ће данашњи министар привреде увицети ову погреху и у томе смислу урадити шта треба.

Пруски ландштурм у Чешкој и Моравској

Букурешт, 26. марта
Путници који су стигли из Беча причају да је граф Тун, гувернер Чешке и Моравске девиизионасан услед тога, што је код бечке владе прогласио против пруског ландштурма који су тако рећи окупирали обе ове провинције. По селима и градовима нема хране, јер су исту реквизирали власти за војне потребе.

Венизелос — Гунарис

— У изгледу је нова криза, која ће довести Венизелоса на управу. —

СОЛУН, 26. марта.

Између Венизелоса бившег министра председника и Гунариса, шефа данашње владе дошло је до веома затегнутих односа. Како Венизелос има у парламенту већину то се у политичким круговима верује, да ће данашња влада морати да одступи, ако не растури скупштину. У клубу своје странке Венизелос је држао говор у коме је изнео историју развоја кризе и његово одступање са владе. Том приликом Венизелос је допринуо питање о захтевима, које су Силе из Споразума биле ставиле Грчкој.

Краљ је позвао Венизелоса

ФЕЛТОН

М. М. Николић:

Далматинац

Била је ужасна ноћ. Ветар је бесомучно хујао и лупао шаторским крилама, тако да се није могло чути ударање кишних капљица. Ма смо ћутали, слушали смо фијукање ветра и сматрали смо се за необично срећне што смо под шатором, а не у рову, под оваком непогодом, као што су они пред нама.

Око поноћи уђе стражар с поља и јави да долазе рањеници. Морали смо изаћи да их примимо. Кад смо изишли, пред шатором су већ стајала нека кола, а чуло се шкрипање још неких која су тек долазила.

Те ноћи дошло је око четрдесет рањеника, а међу њима десетак аустријских Су-

традан, рано ујутру почело је превијање. Превижани су прво тежи рањеници, над њима је вршена и операција, па затим лакши, а најзад дође ред на аустријске. Сви су били Немци и Мадари, а само један Србин, Далматинац. Тага Далматинца ја сам превијао. Био је рањен у десну мишицу, али рана није била тешка. Скидајући му крваву кошуљу, која се била окорела од усирене крви, упитих га, одакле је.

— Ја сам Далматинац, а на жалост аустријски војник, одговори он.

— А да ли би више волео да си у српској војсци? упитих га.

— Како не бих? Ако да Бог и бићу! Само док оздравим, одмах ћу се јавити у српске добровољце.

Хтедох још са њим разговарати, али ме командир опомену, да се оставим разгово-

ра и да пожури са послом. Далматинац оде у шатор, а ја остадох да још неке превижем па одох опет код њега на разговор. Он је лежао на једној сламњачи у великом шатору, кад му ја приђох.

— Како си? Боли ли те рана? упитих га и седох поред њега.

— Не боли ме! И даће Бог, да брзо зарасте, па ћу ја опет узети пушку, али ћу је чвршће држати јер ћу бити српски војник! одговори Далматинац одушевљено.

— А имаш ли кога код куће?

— Имам жену и двоје деце. Они се муче, то знам, али им засад не могу помоћи... Од Аустријанаца нема вице ништа. Сад, кад их Срби потуку, одоше чак у Бања-Луку... Не могу се ни ту задржати... А кад ми оудемо пред Мостаром, онда ми је близу кућа... Само да ми ово зарасте.

У том уђе један војник и рече нам, да је наређено, да се рањеници спреме за евакуацију, јер долазе други. Око подне је било све готово и рањеници пођоше. Ја сам стајао на капији и посматрао кола, која су једна за другим пролазила, кад чух из једних кола:

— Уздрављу, брате!

Окретох се и спазих Далматинца. Он је седео на једним колима и махао ми левом руком.

— Збогом! Срећан ти пут!

У том кола промакоше. Ја сам стајао на капији, док и последња кола не изгубих из вида.

Нек'лико дана потом пошли смо напред, опет у једно село. Ишли смо још даље, али моралосмо и натраг. Непрестано смо се повлачили док не дођосмо до границе. Пређосмо и преко границе и задржасмо се у једном малом селу За-

падње Србије.

Пред нама на положају војника диле су се стратовите борбе. Рањеници су једнако долазили; већином су били теже рањени, јер су борбе готово стално на бајонет. Преко ноћи добијасмо четири рањена комјате.

Мене одреди командир, да будем дежурни те ноћи. У нишкој, малој собици једне сеоске куће била су ова четири хероја, а ја сам био код њих одређен. Цела ноћ је прошла на миру, а пред зору ме трже тих, једва чујан глас:

— Болничар!

— Шта је, брате? приђох ја.

— Чашу воде!

Ја му дадох чашу воде, он попи, па ме погледа:

— Ми смо стари познаници... Сећаш ли се?... У Босни... Ја сам Далматинац!...

— Далматинац?

— Да, онај Далматинац,

што је био рањен.

у двор и са њиме је дуго конференса! Очекују се важни догађаји, који ће знатно изменути данашњи правац грчке спољне политике.

Наша поданица интервјуирана у Аустро-Угарској

Извештава се породица г. Јефтимија Ђонлића, да се Јефтимије није могао пронаћи у Аустро-Угарској.

Милан Стеваћ редов 5 прекобројног пука, 3 батаљона, 3 чете, 1 позива, који је раније био на Церу налази се сада у (Mauthausen) у Аустрији.

Стојче Стошић, из 1 пешадиског пука, који је рођен у Сучели, 1832 године, налази се сада у Болдогасоњу (Boldogassony) у Угарској.

Дневне вести

Д-Рајан

Име овог симпатичног и племенитог сина Америке, свима нам је добро познато.

Наша рањеници и грађани које је он лечио, вечито ће га се сећати и благосиљати.

Ми смо радосни што можемо да објавимо да његово оздрављење иде на боље.

Престолонаследник царева његове заслуге, изволео је пократи своју благонаклоност, одликовавши га орденом Св. Саве III степена.

И председник француске републике, одликовао је д-р Рајана, орденом кавалера Легије Чести.

Честитамо д-р Рајану на заслуженом одликовању, са жељом да га што скорије видимо потпуно здрава и чила на племенитом послу!

Ослобођен војно дужности

Г. Крста Милетић, кмет правник београдске општине ослобођен је војне обавезе и он ће се одмах упутити на своју дужност у општану.

Пример за похвалу

Г. г. официри скопљанског гарнизона, прикупили су између себе и послали Српском

Лице му је било бледо, поцрнело, те га једва познадох. Његове очи, сјајне очи потамнеле су и упале.

— Жао ми је... што не могу дочекати ослобођење... да видим своју кућу...

— Дочекаћеш! Немој очајавати! Оздравићеш ти, па ћеш опет на Швабу! покушај да га убедим.

Он само склони очи и ућута. Ја га узвратим за руку — још жави. Седох поред њега, кад он наједном отвори очи, напреже се да устане, али не могаде, па рече тихим гласом:

— Брате! Збогом, хвала ти!.. Србија ће победити!.. и хтеде још нешто рећи, али не могаде. Још једном отвори очи, погледа ме и умре...

Црвеном Крсту, као свој прилог 72 динара.

Хвала им!

Оболео

Из Ђуприје нам јављају, да је тамо опасно оболео г. Вилем Рот, медеционар.

Г. Рот је био на служби при првој ђуприској резервној болници.

Желимо му што скорије оздрављење.

Из Месног Одбора

На прошлој седници Месног Одбора решено је, да се свима пријављеним молцима, који су раније тражили помоћ па им је Месни Одбор одобрио тај зајам, — изда у току ове недеље.

Два овдашња трговца, г. Мијатовић и Друг дрвара понудили су Месном Одбору да лиферију 50 вагона брашна по најнижој цени. Предлог ће се извети на решавање идуће седнице.

† Д-р Велеслав Велизаровић

Из Ужца нам јављају; да је тамо преминуо д-р Велеслав Велизаровић, савјетски потпуковник.

Лака му земља.

Болнички курс

Француски лекари, који су прекјуче допутовали у Београд; кроз неколико дана отвориће курс, на коме ће се обучавати болничари и болничарке, које раде по зарезним одељењима.

Од уредништва

Услед техничке незгоде у штампарији јучерашњи број нашег листа високо могли послати неким ревизорима у унутрашњости.

Шећер за болеснике

Г. г. Милан Вапа и Илија Милкић, руковођи продавнице Месног Одбора, имајући на уму да се у многим београдским кућама налазе болесници, којима је шећер потребан ради лека; приликом продаје одвојили су 100 килограма шећера за болеснике.

Шећер ће добити по један килограм, само она лица, која буду донела рецепт од лекара, да би тиме доказали да имају застоја у кући болесника.

Заиста, пример за похвалу.

Ракија

Јуче је припео још један вагон ракије. Ко је овај вагон ракије купио и ко је био тако ревносан да га брзо експедира не знамо; али се чудимо да се вагови за брашно не стављају општиви на расположење већ јој се праве сметње, док се ракија тако ревносно експедира.

Одборна седница

Данас ће се одржати седница општинског одбора. На овој седници ће председник општине београдске извести исцрпан реферат о утрошку зајма који је раздат на помагање београдске ратне сиротиње.

Одмах затим г. Несторскић ће отпутовати у Ниш да тражи од владе нов зајам без кога општина апсолутно не може да функционише.

Помоћ пострадалима

Месни Одбор, на последњој седници својој решио је да се првог априла, изда за месец дана, помоћ породицама пострадалима од рата.

Помоћ ће се издавати на благајници Месног Одбора и то: старешана породице 1 динар, а сваком члану по 0.30 динара дневно.

Шећер за апотекара

Месни Одбор одвојио је једну партију шећера, која ће се раздати апотекарима.

Преминуо

Д-р Ерикс Падлетов — Магрудер, добровољни лекар опште војне болнице и члан америчке мисије, преминуо је прекјуче, а сахрањен јуче после подне.

На одар пок. Магрудера, положили су венац, београдска Војна Станица и Американска мисија.

Бог да му душа прости!

Малопродавцима из знањ

Руководици месног одбора изјављују да је просистима остављена потребна количина робе, да би је могли продати детаљистима по прописаном ценовнику. Али како се детаљисти жале да им просисти не продају робу, или им рачунају по већој цени, то се јавља свима заинтересованим да овакав случај, писмено савештају Управи града Београда или Месном Одбору.

Прилог Црвеном Крсту

Последњих дана Српски Црвени Крст примио је ове прилоге:

Г. г. Никола Димитријевић, рентијер из Скопља, за покој душе Фрусине Петровић — 100 динар; Катица и Милорад Митровић, за спомен Павлу Витасу, арт. кап. I класе — 100 динара; Томић и Стојадиновић, трг. — 100 динара; Милан Максимовић — 100 динар; Паја Ђ. Мијатовић, у место парастоса мајци Јелени — 100 динар, у спомен сестрићу Дим. Клидису, бив. доценту Универзитета — 100 динара; и Наталија Ристићева, наставница В. Ж. Школе — 50 динар.

Ратна пошта

Мој брат Милорад Филиповић, редов 1 чете, 2. бат. 15 пука 2. позива ступио је у болницу, пре два месеца и још ми се није јавио. Молим све другове и све болничаре, који би ма шта знали о њему да ми јаве, на адресу: Милентије Филиповић, поднаредник 10 хауб. батерије. Положај.

Бугарска нота

— Шта о њој пише француска штампа —

Ерберт у „Еко де Пари“ налази да бугарски одговор личи на оне ноте, којима је Софија некада одговарала турској влади, на њене жалбе због агента комита у Македонији, у којој чета не би била без помоћи из Софије. Стога закључује „Еко де Пари“, овај напад, уперен на српску железницу, организовала је Бугарска и треба знати да ли је напад дело софиске владе или једне странке која је присилила владу.

НА ЗАЈЕДНИЧКОМ ПОСЛУ

Струмички догађај

— Нађена документа утврђују да је упад организован у Бугарској —

НИШ, 27. марта. — При претресу четника погинулих приликом последњег њиховог упада у Србију и напада на железничку пругу нађена су сва документа и предмети који несумњиво утврђују, да је напад организован на територији Краљевине Бугарске:

1. Аустријска војна књажича издана од царске-краљевске аустријске команде ландштурма № 24 у Бечу. Ова војна књажича гласи на име Игнаца Рибачке из 99 аустријске регименте, родом из Мезеца, у Аустро-Угарској. На овом истом четнику Рибачки нађена су и његова остала документа и сведочанства из којих се види да је служио у Бечу.

2. Једно уверење струмичке-колонијационе комисије бр. 1022, издано 20.1 ове године погинулом четнику Ризи Атија и лекарско уверење окружног струмичког лекара издано истом лицу у Струмици 20.1 ове год. под № 1912.

3. Једна бугарска дописна карта упућена из Софије на адресу погинулог четника са ознаком „Струмица“.

4. Једно уверење за бесплатно путовање дожавним бугарским железницама издано погинулом четнику Ризи Иванову, од струмичког управника 7/10 прошле године, поверљиво бр. 602. На овом је уверењу потписан окружни управник Николов.

5. Записки штаба македонског једрејског ополчења бр. 778 од 30/10 прошле године, којим се свиј Ризи Иванов и Дењо Петров из села Тусима (грчка територија) препоручују властима у Софији као добри Бугари. Ову записку потписао је за начелника штаба, Ивановић.

6. Бугарски војнички тижан, онакав какав се месе за војску у Струмици и каквог нема у целом крају кроз који су прошла четници.

7. Бомбе, оружје и муниција, која је у употреби у бугарској и турској војсци.

8. Куршуми дум дум.

— Шта вели Усејин Асан —

Осим тога саслушања која су до сад учињена потврђују да је овај упад спреман на територији Краљевине Бугарске. Та саслушања гласе:

Рађено 20.3.1915 године у струмичкој станици; испит Усеина Асана, из села Бањске у Бугарској.

1. Општа питања.

1. Зовем се Усејин Асан. Родом сам из села Бањске, у Бугарској стар сам 28 година, ожењен, вере муслиманске, говорим српски и турски, познато ми је због чега се на одговор узимам.

2. Стварна питања.

2. Има већ неколико дана од како су чињене припреме за напад на српску територију. Прекјуче 18. ов. м. формиране су чете у Струмици и у вече смо сви изишли близу границе где смо преноћили у селу Чепели. Казали су нам да ћемо напасти на Србију, али нам нису казали зашто и како. Пошто су нас држали у Чепели дан и ноћ, јуче 19. ов. м. у вече кренули смо се преко границе, на караулу Чепели па се проплачком спустили у долину. Десно ка Барклији, Башалији, Плавушу и Саланџаку послане су чете под вођством непознатих војвода, којих је било повисе, а ми са војводама: Д-ном, Калћем, капетаном Усејином, Стојчетом Сериоринцем, Имером Арапом, Агиром, капетаном Мехмед Алијом, Нура Ефендијом и другима које не познајем и око 400 четника Бугара и Турака узхватила смо села Тртелев, Калково, Калучково и преко села Удова напали смо на положај више струмичке станице. За време борбе вођене у селу Удови рањен сам.

Кад смо прелазили границу и спустили се у села побиле смо и растерали посаде и војнике који су се бранили. Како смо пошли од Чепели ми смо, наша колона, хватали махом јаруге и пошли право месту код струмичке станице, јер су нам казали да треба да га разрушимо. У село Калучково послан је Имер Арап да тамо побије и похвати војнике. Главни војвода, који је командовао овом колоном што је нападала у овом правцу био је неки Ичко. Он је скупљао и формирао чете у Бугарској.

Сваком од нас четника плаћали су по 1 и 50 динара дневно и давали одело онима који га нису имали. Нама је речено да ће се са свију страна напасти. Говорило се да ће једна чета отићи за Шип, осим ових што су напале на Валандово и струмичку станицу.

У самој Струмици има још много четника и чете се стално формирају. Говори се, да ће по сваку цену да заузму Македонију.

Приликом овог напада незнам дали је било бугарских официра, који су предводили чете, али у самој Струмици, у Бугарској, има их доста који раде на формирању чета. Са овом колоном што је нападала на струмичку станицу био је и један митраљез. Он је дејствовао веома ретко.

Нашта више немам да кажем. Исказ ми је прочитан и за свој га признајем.

Нисам писмен. Усејин Асан, потписао га Ник, Н. Гајић. Присутни тумач. Глигор Сачковић. Присутни: Тодор Вуковић, Бор. Перич.

Саслушао и оверава по наредби начелника среза, писар Ник. Ил. Гајић.

Изјава Арастира Андоновића

Министру Унутрашњих Дела

Струмичка станица
Телеграм од 26—3 1915

Ноћас је избегао из села Зљешева у Бугарској, пола часа удаљеног од наше границе, Арастир Андоновић, служител општине валандовске, кога су бугарске комите насилно одвеле из Валандова, ноћу 20. о. м., са још 251 другом, поглавито Турака. Вели да се у Зљешеву налази велика Турака које су бугарске комите, три повлачењу, одвеле из 15 турских села у срезу дојранском, да сви кукају и проклињу комите што су их одвеле из кућа и са имања, да им Бугари не дају ништа за јело већ су морали продавати бакарче и остале ствари за храну. У Зљешеву и околним селима близу Струмице налази се, вели, знатан број бугарских војника, комита и оружаних Турака са 6 турских и 6 бугарских официра.

Луче је у Зљешево дошао један виши официр из Струмице и наредио, да се нареди Турцима, да пред комисијом која се очекује, изјаве да су избегли у Бугарску с тога што су Срби пуцали на њих из топова. Из дојранског среза је одведено, приликом последњег напада око 7400 душа, од којих су 250 Хришћани а све остало Муслимани. По тврђењу Андоновића, комите ће ускоро опет упасти у дојрански срез да одведу Турке из осталих турских села.

Инспектор Д. Алимпић.

— Шта веле наши официри —

По једнодушним исказима наших рањених официра, који су такође саслушани, нашу границу је прегрло најмање 3000 бугарских и турских комита међу којима је било и Аустријанаца. Према томе је напад изведен по свима правилима за развијање пешачких трпа у борби. Изван сваке је сумње да су нападом руководила лица вична ратној вештини. Ово потврђује и употреба једног митраљеза од стране четника, као и тачно руковање нашим десанжовим топовима, које су четници били, за неко кратко време, престели и чију су ватру управили на наше војнике. Циљ је нападу био да се поруше мостови, и поједани железнички објекти и преведе у Бугарску што већи број нашег становништва.

Догађај и краљ Фердинанд

Краљ Фердинанд се необично компромитовао пристајући да сакрије овај атентат. Никада није било лепше прилике да се отресе терористичке партије. Зар ће се он завети застрашивањима Македонца и удвојити фаталну погрешку из 1913. године.

Американске играће карте ЈОЗЕФ ГЛАНЦ

могу се добити код „Руског Цара“ у Нишу.

Српски рањеник

Лишће мајко на дрвету жути
Скоро ћу ти јадник преминути
Гледам како лагано опада
Мени свака већ се губи нада
Моји кратки постали су данн
И последњи часи избројани
За ме нигде не нађе се лека
Час самртни лагано ме чека
За ме нема нигде шаренила
Гробница је моја кућа мила
С оне стране гди је шума густа
Ах тамо је моја кућа пушта;
Где ћу вечно да боравим санак
Не гледећи више бели данак
Сунце јарко од мене се крије
Сина твога неће да огрије,
Зрчак неће ни од куд да прети,
Да раскине овај облак густн,
Да огрије мајко твог јединца
Да му скине тавнило са лица
Шести данак гди болујем тужан
Види мајко, ох, како сам ружан,
Лице бело постало је бледо,
Очи чарне постале су тавне,
Срце куца оће да искочи
Нога слаба не може да крочи
Груди моје савлада их сила,
Мајко моја изгубићеш сини!
А држава најбољег војника
Што је био за њу једна дика
Оди мајко оди ближе сину
Да последње жеље њему чину
Да ти каже неколико речи
Болно срце ох да ти залечи
Види мајко какве су ми руке
Види мајко колике су муке
Гледајући у кандило мрачно
Гледајући у небо облачно
Кандило се већ мајко угаси
Мен' не може сад нико да спасе
Престало је оно већ да гори
Твој јединац сад се с душом бори
Ево анђо, ох! колико жури
И у руди с писмо мени жури
Оће мајко мени га днети
Твој јединац мора сад умрети
То изрече, онда клону, паде
Душу своју анђелу предаде
Умре јадник. Бог нека га прости
Мајка оста за њим у жалости.
И. Дожев

Сандука мртвачких

има готових свију сорти
код

ТИШЛЕРА РАКЕ

Балканска улица бр. 49. (Краљева пивара) код „ЗЛАТНОГ КРСТА“
БЕОГРАД

80

5—10

НАМЕШТАЈ

канцеларски добро очуван
ко има на продају нека јави
уредништву.

РЕКОРД У ИЗБОРУ И ЈЕВТИНОЋИ

Женских шешира

и прибору, носи нови моде-салон

С. М. ЛАЗАРЕВИЋ

Краља Милана 120.

ПРОДАЈА И АНГРО

ПРОДАЈА И АНГРО

Арпаџика београдског

Коме треба века се обрати у Параћин Јовану Ђорђевићу трговцу или Кости Бранковићу кафана „Пролеће“ може се добити на веће и мање количине, а има и једна количина црна лука од 2500—3000 кила. Цена умерена.

93

6—10

НЕКОЛИКО НАЈБОЉИХ

Шиваћих машина

кројачких, обућарских и домаћих „МИНЕРВА“ систем
Vele Wilson због напуштања продајем јевтино.

С. М. ЛАЗАРЕВИЋ

Краља Милана 120

Антохије Ђорђевић

шпедитер

са канцеларијом преко пута г. Ранка Гојевца у згради
Српске Банке

Јавља својим муштеријама и осталом трговачком свету
да врши експедиције како увоз тако и превоз за
унутрашњост Србије 5—10

Наш добри и никад непрежаљени: супруг, отац,
свекар, брат и деда

+ Ђожидар Цветковић

кафеџија код „Борче“

преминуо је 25 с. м. после кратког а тешког боло-
вања у 58 година свога живота.

Београд, 25. марта 1915 г.

ВЕЧИТО ОЖАЛОШЋЕНИ:

Супруга Милева, синови: Михаило и Александар, кћи Софија
и Јелена, снаја Милица и остала многобројна родбина.

97

3-3

РАДЊА СА ГОТОВИМ ОДЕЛОМ

САВИЋА И МАЈДАНЦА — БЕОГРАД

Препоручује своје БОГАТО СТОВАРИШТЕ, мушког одела

Највећи избор дечијих хаљиница за празнике

Скреће се пажња муштеријама из унутрашњости да могу и пштом поручити што ће се најбрижљивије извршити.

ЦЕНЕ СУ ВРЛО СОЛИДНЕ